

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ-ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΞΗΣ

Τελεία (.)

Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- το τέλος περιόδου
- σύντμηση λέξεων
- συντομογραφίες

Άνω τελεία (·)

Σημειώνεται για να δηλώσει:

- το τέλος ημιπεριόδου Η ημιπερίοδος έχει μεν νοηματική αυτοτέλεια, όχι όμως και ολοκληρωμένο νόημα. Για να ολοκληρωθεί, είναι απαραίτητο και το τμήμα του λόγου που ακολουθεί.

Άνω και κάτω τελεία (:)

Χρησιμοποιείται για:

- να εισαγάγει παράθεμα
- να εισαγάγει κατάλογο στοιχείων
- να εισαγάγει γνωμικό, παροιμία κ.τ.λ.
- να συνδέσει προτάσεις από τις οποίες η δεύτερη επεξηγεί την πρώτη ή είναι αποτέλεσμα της πρώτης
- να γίνει διάκριση μεταξύ θέματος και σχολίου σε κείμενα επιγραμματικού χαρακτήρα

Κόμμα (,) Είναι ίσως το συχνότερο σημείο στίξης και χρησιμοποιείται:

- σε ασύνδετο σχήμα
- στην αρχή και το τέλος παρενθετικής πρότασης
- πριν και μετά την κλητική προσφώνηση
- στην παράθεση και την επεξήγηση
- στις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις εκτός από τις ειδικές, τις ενδοιαστικές, τις πλάγιες ερωτηματικές και τις βουλητικές (όταν όμως αυτές χρησιμοποιούνται ως επεξηγήσεις, τότε το κόμμα μπορεί να σημειωθεί)

Παύλα (-)

Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- την εναλλαγή προσώπων στο διάλογο
- το διάστημα μεταξύ δυο ορίων - την ένωση στοιχείων
- τη διάζευξη
- δευτερεύον σχόλιο

Διπλή παύλα (- -)

Χρησιμοποιείται για:

- την οριοθέτηση παρενθετικών σχολίων Τα σχόλια αυτά είναι επεξηγηματικά ή συμπληρωματικά και θεωρούνται αρκετά χρήσιμα ώστε να συμπεριλαμβάνονται στα γραφόμενα.

Παρενθέσεις () και Αγκύλες ([] { } < >)

Σημειώνονται για να συμπεριλάβουν:

- παραπομπές
- πηγές παραθεμάτων

Πετροκοκκίνου Αικατερίνη

- επεξηγηματικά στοιχεία
- σχόλιο που επεξηγεί ή συμπληρώνει αλλά είναι επουσιώδες

Η ΣΤΙΞΗ ΩΣ ΣΧΟΛΙΟ

Θαυμαστικό (!)

Ως σχόλιο χρησιμοποιείται γενικά για να δώσει έμφαση στο συναίσθημα.

Ειδικότερα, για να δηλώσει:

Θαυμασμό, έκπληξη, ειρωνεία, απορία, αμφισβήτηση, αποφασιστικότητα, ανησυχία, για να υπογραμμιστεί η εντύπωση από κάτι απίστευτο αλλά και αμφιβολία, υπερβολή, πάθος, φόβο, πόνο, χαρά, ελπίδα, κ.ά.

Με την απλή συντακτική του χρήση το θαυμαστικό σημειώνεται ύστερα από επιφωνήματα ή επιφωνηματικές φράσεις - σε προστακτικές.

Ερωτηματικό (;)

Ως σχόλιο, μπορεί να δηλώνει:

Προβληματισμό, προτροπή, ειρωνεία, αμφισβήτηση της αξιοπιστίας μιας θέσης, αμφιβολία, διατύπωση ρητορικής ερώτησης (ερώτησης δηλαδή της οποίας η απάντηση είναι αυτονόητη), πρόθεση του γράφοντος να αφυπνίσει τον αναγνώστη αλλά και για να δείξει απειλή, να προκαλέσει το ενδιαφέρον, να δώσει παραστατικότητα.

Αποσιωπητικά (...)

Ως σχόλιο ο γράφων τα χρησιμοποιεί για να δηλώσει:

Κάποιο υπονοούμενο το οποίο πρέπει να συμπεράνει ο αναγνώστης, στιγμιαία παύση της ανάγνωσης πριν από ένα στοιχείο του μηνύματος στο οποίο πρέπει ο αναγνώστης να εστιάσει την προσοχή του, συγκίνηση, ντροπή, δισταγμό, απειλή, προβληματισμό.

Εισαγωγικά (« »)

Ως σχόλιο, χρησιμοποιούνται δηλώνοντας:

Αποστασιοποίηση του γράφοντος από τα γραφόμενα, μεταφορική χρήση μιας λέξης του κειμένου, έμφαση, αμφισβήτηση, ειρωνεία.